

In Nederland verschenen of voor Nederland belangrijke Odonatologische literatuur

DE LIBELLEN VAN HUIS TER HEIDE

Heeffter, Johan (1991). Verslag privé gepubliceerd: 18 pp., plus 4 pp. bijlagen. (te bestellen door fl 6.50 over te maken op girorekening 11.68.13.628 t.n.v. A. Heeffter, Goirle).

Het gebied waar in 1990 een libelleninventarisatie is uitgevoerd is gelegen in de gemeente Loon op Zand, in midden-Brabant. Het doel van het onderzoek was meerledig: welke soorten komen in het gebied voor, welke soorten hiervan zijn autochtoon en wat is de vliegtijd van de waargenomen soorten in het gebied. Met deze gegevens wilde de auteur naar de verschillen tussen de drie in het gebied gelegen vennen kijken: hoe verschillen in de waterkwaliteit en (a)biotische factoren van invloed zijn op de libellenfauna, en welke beheersmaatregelen voor deze wateren voorgesteld zouden kunnen worden.

Bemonstering van de vennen vond plaats door het tellen van de volwassen libellen, het tellen van exuviae in de oevervegetatie en door het vangen van larven. In totaal werden in het gebied 11 libellesoorten waargenomen: 10 soorten als volwassen libel, 6 soorten als larf en van 5 soorten werden larvehuidjes gevonden. De interessantste waargenomen soorten waren *Ischnura pumilio* (waarvan op 12.08.1990 vier individuen op 'de Milieubouw' werden waargenomen) en *Leucorrhinia rubicunda* (waarvan een larvehuidje op 26.05.1992 bij het Leikeven werd gevonden). Van alle als volwassen individuen waargenomen soorten zijn de aantallen in grafiek en de vliegtijden in tabel gezet.

Tien bezoeken (tussen 26 mei en 12 oktober) bleken volgens de auteur voldoende om een goed beeld van de libellefauna te krijgen. Op 12 augustus werden de meeste soorten op één dag (te weten 9) waargenomen. De verschillen tussen de drie bezochte vennen konden voor een groot deel terug gevoerd worden op het al dan niet droogvallen van deze wateren. Het soortenrijkst was 'de Milieubouw' (10 soorten, waarvan 6 zeker voortplantend). Dit ven is pas gegraven en heeft vrij diepe plekken, zodat er gedurende de hele zomer water staat. Het minst aantal soorten werd in het Plakkeven gezien: hier werden in

april alleen larven van *Enallagma cyathigerum* (26 exemplaren) aangetroffen. Nadat het ven in mei drooggevallen was werden geen larven, larvehuidjes of imago's meer gezien. Bij het Leikeven (dat in augustus geheel was drooggevallen) werden 9 soorten aangetroffen, waarvan 6 met zekerheid voortplantend. Tot slot worden in het verslag een aantal beheersmaatregelen besproken.

Al met al is het een informatief verslag. Dit soort gedetailleerde waarnemingen zijn een welkome aanvulling die een goede bijdrage kunnen leveren om een stapje verder te kunnen komen in de ecologie van de Nederlandse libellesoorten.

Marcel Wasscher